

La processionària del pi

La processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) és el principal defoliador dels pinars, sobre els quals provoca quantioses pèrdues econòmiques cada any.

Malgrat la importància econòmica dels danys directes i indirectes, en debilitar els pins i afavorir l'atac d'altres paràsits, és directament perillosa per a l'home —sobretot nens i persones al·lèrgiques— pel fet que les erugues, a partir del tercer estadi, presenten pèls amb propietats urticàries que poden provocar greus inflamacions a persones al·lèrgiques o a òrgans sensibles com els ulls.

En els darrers anys, i a causa de la bonança climatològica i per l'acció directa de l'home, ha gaudit d'una notable expansió i és del tot conèguda, a hores d'ara, per tothom i no passa en absolut desapercebut l'efecte antiestètic de les pinedes defoliades tant a les muntanyes com als grans parcs.

Els adults o papallones emergeixen des de finals de juny fins a les acaballes de setembre. L'atracció entre les femelles i els mascles es realitza mitjançant l'emissió d'una substància química específica, feromona. Les femelles, després de ser fecundades, depositen els ous a les branques baixes dels pins, properes a espais oberts i assolellats, sobre les fulles, agulles, en forma de cilindres d'uns 3 cms. de llargada. Cada posta dóna lloc a una colònia. Les erugues que naixen d'una posta sempre aniran juntes d'un lloc a un altre del pi. En un principi es protegeixen mitjançant lleugers refugis, que tenen l'aspecte de cremades puntuals a les branques més externes dels

Una de les causes de la proliferació de la processionària ha estat el paper de l'home.

pins. Posteriorment, formen les típiques bosses blanques de seda que els serveixen per protegir-se durant l'hivern de les possibles gelades.

A finals del mes de febrer, les erugues formen les anomenades processons dirigint-se a terra per colgar-se i crisalidar. La major part de les crisàlides originen les noves papallones de l'any, tanmateix, i això és prou important per a explicar la difícil circumstància del control d'aquesta plaga, no totes les papallones emergeixen sinó que algunes no ho faran fins l'any següent per tal d'assegurar d'aquesta manera la supervivència de l'espècie davant possibles anomalies meteorològiques.

I fins aquest moment queden colgades a terra.

El moment més idoni per a realitzar el tractament, per tal de eliminar aquesta plaga dels pins, és durant els mesos de setembre a novembre, quan les erugues són petites i no presenten encara els pèls urticants. El mitjà més adient per a eliminar les bosses de les pinedes de jardins particulars o bé de jardins públics és mitjançant el tall i posterior crema de les bosses de seda, que produiran danys menors com més aviat es realitzi aquesta feina. També es poden disparar trets d'escopeta, cartutxos del perdigó 10. Això no obstant, a hores d'ara, el millor mètode de control de tots és el de col·locar, any darrere

any, trapes amb feromona, facilitant amb això que els mascles que cerquen a les femelles hi quedin atrapats, fet que disminueix el potencial reproductor de l'espècie.

Com hem comentat més amunt, una de les causes de la proliferació de la processionària ha estat el paper de l'home, mitjançant la introducció de varietats de pins sensibles i l'eliminació dels enemics naturals de les erugues. Per tot això, la protecció dels rats penats, que s'alimenten de les papallones, i dels ocells insectívors, ja sigui en els boscos com en els jardins, és un dels mètodes més naturals de control de la processionària, juntament amb la utilització de trapes amb feromones, ja que aquest darrer mètode és del tot inofensiu. Amb la col·locació de caixes niu s'afavoreix la nidificació d'espècies insectívores com la mallerenga carbonera, la mallerenga blava, la mallerenga cuallarga, de la bonica puput, etc... d'aus que s'alimenten essencialment d'insectes, en qualsevol dels seus estadis (adults, larves i nimfes), sent les erugues de la processionària del pi uns dels seus aliments. D'altra banda, el respecte d'altres espècies d'aus de biologia, malauradament poc coneguda per la majoria de fama immerescuda, com les tan comunes garces, també és del tot beneficiosa per al control de la processionària, ja que s'alimenta d'erugues.

Jaume Baltà